

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 14.

Vydána dne 17. února 1923.

Obsah: (28.—31.) 28. Nariadenie, ktorým sa sriaďuje štátny ústav pre zveľaďovanie živností v Turč. Sv. Martine a vyhlasuje sa jeho organizačný poriadok. — 29. Nařízení o zřízení fondu pro zaopatření zaměstnanců velkostatků. — 30. Nařízení o vydání desetiníků měny československé. — 31. Vyhláška o vydání desetiníků měny československé.

28.

Vládné nariadenie
zo dňa 1. februára 1923,

ktorým sa sriaďuje štátny ústav pre zveľaďovanie živností v Turč. Sv. Martine a vyhlasuje sa jeho organizačný poriadok.

Vláda republiky československej nariaďuje podľa § 1 zákona zo dňa 14. apríla 1920, čís. 279 Sb. z. a n.:

§ 1.

V Turč. Sv. Martine sriaďuje sa štátny ústav pre zveľaďovanie živností.

Organizačný poriadok tohoto ústavu sa zároveň vyhlasuje.

§ 2.

Nariadenie toto nabýva účinnosti dňom vyhlásenia.

Jeho prevedením poveruje sa minister priemyslu, obchodu a živností v dohode so zúčastnenými ministrami.

Habrman v. r.

Novák v. r. Stříbrný v. r.

Malypetr v. r. Udržal v. r.

Dr. Hodža v. r. Dr. Beneš v. r.

Dr. Kállay v. r. Srba v. r.

Dr. Dolanský v. r. Tučný v. r.

Dr. Markovič v. r.

Organizačný poriadok

Štátneho ústavu pre zveľaďovanie živností
v Turč. Sv. Martine.

Názov, sídlo a obvod pôsobnosti.

§ 1.

Názov ústavu je: „Štátny ústav pre zveľaďovanie živností v Turč. Sv. Martine“.

Sídlom ústavu je Turč. Sv. Martin. Mimo sídla ústavu môže ministerstvo obchodu a živností sriaďiť v dohode s ministerstvom financií odbočky ústavu.

Pôsobnosť ústavu vzťahuje sa na Slovensko a zatým tiež na Podkarpatskú Rus.

Obor pôsobnosti.

§ 2.

Ústav je výkonným miestom štátnej služby pre zveľaďovanie živností. Náleží mu meno-
vite:

a) sledovať a zúžitkovať všetko, čo môže slúžiť technickému zdokonaleniu živnostenskej alebo priemyselovej výroby, alebo hospodárskemu, sociálnemu alebo kultúrnemu povzneseniu živnostníctva;

b) prevádzať výskumníctvo a skúšobníctvo pre výrobu a obchod;

c) soznamovať výrobcov so surovinami a polotovarmi ako aj ich vlastnosťami a úpravou, významnými pre výrobu;

d) soznamovať živnostníkov s technickými pokroky v používaní strojov a nástrojov v ich oboroch a s novými osvedčenými methodami výrobnými;

e) pomáhať živnostníkom a živnostenským i robotníckym družstvám pri opatrovaní strojov, nástrojov a iných pomôcok výrobných;

f) vyvolávať a podporovať umelecké snahy vo výrobe i spotrebe;

g) podporovať svojpomocné akcie živnostníctva, menovite spolupôsobiť pri zakladaní a správe svojpomocných družstiev živnostenských;

h) spolupôsobiť pri organizácii odbytu a pri úprave úverových a platebných pomerov v živnostiach;

i) pečovať o technické a obchodné vzdelanie a občiansku výchovu živnostníctva a živnostenského dorostu;

j) spolupôsobiť v záležitostiach týkajúcich sa sociálneho postavenia živnostníctva a živnostenského dorostu;

k) spolupôsobiť v záležitostiach domáceho priemyslu, skúmať jeho stav a schopnosti vývoja, pôsobiť na jeho povznesení a prípadne jeho jednotlivé odvetvia oživovať alebo zavádzať a organizovať;

l) obstarávať prípadne iné úkoly štátnej služby pre zveľaďovanie živností, ktoré ministerstvom obchodu budú jemu prikázané;

m) predkladať ministerstvu obchodu iniciatívne návrhy z oboru svojej pôsobnosti a podávať dobrozdania alebo zprávy, vyžiadané štátnymi úradmi a ústavami.

Na dožiadanie obstaráva ústav úradné výkony pre samosprávne úrady a ústavy. Nakoľko by z tejto pôsobnosti mali vzísť zvlášťne výdaje pre štátnu pokladnicu, treba je k tomu súhlasu ministerstva priemyslu, obchodu a živností v dohode s ministerstvom financií.

§ 3.

Úkoly uvedené v § 2 plní ústav menovite tým, že

a) udržiava stálu zbierku a výstavu surovín a polotovarov, motorov, vzorných strojov, nástrojov a iných pomôcok pracovných, vzoriek moderných method výrobných prostriedkov zdravotníckych a bezpečnostných ako aj lúčebnín, používaných v živnostiach;

b) zkušá hmoty, stroje a nástroje čo do technickej a hospodárskej ich účelnosti, predvádza pozoruhodné zkušky a ich výsledky verejnosti a sriadať stálé výskumné a zkušebné stanice a laboratóriá pre najdôležitejšie obory a srovnávacie zkušky k účelom verejným a súkromým;

c) udržiava odborné poradne pre záležitosti živnostensko-technické, živnostensko-právne, záležitosti živnostenskej svojpomoci, usadzovanie sa živnostníkov, sriadaťovanie dielieň, nákupu a odbytu, domáceho priemyslu a pod.;

d) udržiava vzorné a cvičebné dielne alebo spolupôsobí pri ich sriadaťovaní a udržiavaní;

e) udržiava verejnú kresliarňu, knihovňu a čítárňu;

f) poriada občasnú priemyslovú a odbornú výstavu v ústave alebo mimo ústavu s praktickým predvedením výkonnosti vystavených nových strojov, nástrojov alebo nových výrobných method s krátkodobými kurzy a prednáškami;

g) poriada prednášky v záležitostiach svojho oboru;

h) spolupôsobí pri prenechávaní pracovných pomôcok z prostriedkov verejných a pri ich inštalovaní a vykonáva dozor nad riadnym ich upotrebením;

i) poriada majstrovské, odborné a prednáškové kurzy so zreteľom na technickú, obchodnú a umeleckú stránku v živnostiach, ďalej prípravné kurzy pre zkušky majstrovské, jestli budú zavedené kurzy pre továrenské robotníctvo a dorost, kurzy pre domácich pracovníkov, ako aj cvičenia laboratórne a dielenské s demonštráciami surovín, polotovarov, strojov a nástrojov pre živnostníkov a živnostenských pomocníkov po prípade s pokusmi a ukázkami pochodov chemicko-technických;

j) spolupôsobí pri odbornej (technickej) organizácii tovaryšských zkušok, budú-li zavedené, a koná zkušky majstrovské, nakoľko budú zavedené a pokiaľ sa mu dostane k tomu oprávnenia od ministerstva priemyslu, obchodu a živností;

k) spolupôsobí v záležitostiach školstva pre učňov a mladistvých robotníkov a školstva odborného;

l) vydáva a rozširuje odborné tlačivá a výkresy;

m) vypisuje súťažé v záležitostiach svojho oboru a zúčastní sa na takých súťažiach, vypísaných inými činiteľmi;

n) venuje pečlivosť otázke učňovskej, podnecuje alebo poriada výstavy prác učňovských, spolupôsobí pri štátnej podpore majstrovského učenia, učňovských útulkov, besiedok atď.

S p r á v a.

§ 4.

Orgány správy ústavu sú:

- a) riaditeľ,
- b) kuratórium,
- c) výkonný výbor,
- d) poradné sbory.

Ústav je bezprostredne podriadený ministerstvu priemyslu, obchodu a živností.

R i a d i t e ľ.

§ 5.

Vedenie ústavu obstaráva riaditeľ.

Riaditeľ je štátny úradník. Zastupuje ústav na vonok, upravuje a riadi celú činnosť ústavu, na ňu dozerá, určuje slúžobné používanie personálu a činí návrhy o jeho osobných záležitostiach, nakoľko jednotlivé veci nie sú vyhradené kuratóriumu (§ 7) alebo ministerstvu priemyslu, obchodu a živností (§ 11).

Písomnosti ústavu podpisuje riaditeľ, alebo jestli je neprítomný, ten z prítomných úradníkov, ktorý je mu v hodnostnom poradí najbližší. Odborné posudky spolupodpisuje zodpovedný referent.

Riaditeľ vypracováva návrhy rozpočtu ústavu a vedie príručnú pokladnicu podľa platných predpisov. Je oprávnený z obnosov, ktoré mu ministerstvo priemyslu, obchodu a živností poukáže podľa potreby, samostatne konať výplaty na vecné potreby a prejímať právne záväzky, pokiaľ neprevyšujú jednotlivú sumu, ktorú určí ministerstvo priemyslu, obchodu a živností v dohode s ministerstvom financií.

Riaditeľ je povinen podávať ministerstvu priemyslu, obchodu a živností periodické správy o všetkých význačných opatreniach, učinенých vo vlastnom obore pôsobnosti a každoročne do 6 týždňov od konca správneho roku výročnú správu o činnosti ústavu.

K u r a t ó r i u m.

§ 6.

Kuratórium tvoria:

1. predseda a dvaja jeho námestníci;
2. dvaja zástupci ministerstva priemyslu, obchodu a živností;
3. po jednom zástupcovi ministerstiev financií, školstva a nár. osvety, sociálnej peči-

vosti, verejných prác, úradu ministerstva s plnou mocou pre správu Slovenska a civilnej správy Podkarpatskej Rusi;

4. po jednom zástupcovi všetkých obchodných a priemyslových komôr v obvode pôsobnosti ústavu;

5. 20 zástupcov živnostníctva (remeselníctva a obchodníctva);

6. 2 zástupci priemyslu;

7. s hlasom poradným riaditeľ ústavu.

Predseda a jeho námestníkov, ako aj členov kuratóriuma, uvedených pod č. 5. a 6., menuje ministerstvo priemyslu, obchodu a živností.

Vedľa členov kuratóriuma, uvedených pod č. 2. až 6., možno menovať tiež po jednom ich náhradníkovi.

Náhradník má právo byť zvaný do všetkých schôdzí kuratóriuma a v nich byť prítomný, právo však zúčastniť sa jednaní a hlasovania, ako aj náhrada cestovného a hotelových výloh v smysle § 6, odst. 5., org. por. náleží mu len vtedy, ak zastupuje neprítomného člena kuratóriuma.

Okolnosť, že niektorý z činiteľov, ktorí sú oprávnení mať zástupcu v kuratóriume, práva toho buďto vôbec alebo z časti nepoužil, nie je prekážkou pôsobnosti kuratóriuma s výhradou ustanovení § 8, odst. 2., org. por.

Členstvo kuratóriuma je funkcia čestná. Tým nie sú nijako dotknuté predpisy, dľa ktorých činitelia v kuratóriume zastúpení hradia snád' sami cestovné a výlohy svojím zástupcom. Členom kuratóriuma, menovaným ministerstvom priemyslu, obchodu a živností, bydliačim mimo Turč. Sv. Martina, poskytuje sa zo štátnej pokladne náhrada cestovného a prípadne aj iných hotelových výloh, ktorú stanoví ministerstvo priemyslu, obchodu a živností v dohode s ministerstvom financií.

Funkčné obdobie členov kuratóriuma a náhradníkov trvá tri roky. Činitelia zastúpení v kuratóriume môžu kedykoľvek svojich zástupcov alebo náhradníkov odvolať a nahradit' inými.

Členovia kuratóriuma a náhradníci menovaní ministerstvom priemyslu, obchodu a živností ztrácajú túto funkciu ztrátou aktívneho volebného práva do obcí. Členovia a náhradníci, ktorí vstúpia počas funkčného obdobia na miesto odpadlých členov alebo náhradníkov, fungujú do konca príslušného funkč-

ného obdobia, prípadne do dřívejšieho odvolania alebo inej ztraty funkcie.

§ 7.

Kuratóriumu náleží:

a) ustáliť program činnosti ústavu, dozerat' na jeho prevádzanie a skúmať zprávy riaditeľstva o činnosti ústavu;

b) vyjadrovať sa o návrhoch rozpočtu ústavu;

c) činiť návrhy na menovanie členov poradných sborov;

d) podávať dobrozdania vyžiadané ministerstvom priemyslu, obchodu a živností alebo iným štátnym alebo autonómym úradom vo veciach pôsobnosti ústavu a v záležitostiach živnostenských, vzťahujúcich sa svojim významom prevažne len na obvod pôsobnosti ústavu;

e) podávať ministerstvu priemyslu, obchodu a živností iniciatívne návrhy v záležitostiach živnostenských;

f) činiť návrhy na zmenu alebo doplnenie tohoto organizačného poriadku;

g) stanoviť prípadný jednací poriadok pre kuratórium.

§ 8.

Kuratórium svoláva predseda alebo úradujúci námestník predsedu aspoň dvakrát do roka. Je povinen kuratóriumvolať, keď o to žiada ministerstvo priemyslu, obchodu a živností, alebo aspoň 10 členov kuratória.

Kuratórium je schopné sa usnášať, je-li prítomné aspoň 10 členov, v tom aspoň jeden člen predsedníctva.

Usnášanie deje sa väčšinou hlasov prítomných. Predsedajúci hlasuje spolu a jeho hlas rozhoduje pri rovnosti hlasov.

Jestli je predsedajúci toho názoru, že usnesenie kuratória je formálne neplatné alebo že kuratórium prekročilo medze svojej pôsobnosti alebo porušilo závažné záujmy verejné, a trvá-li kuratórium vzdor jeho námietkam na svojom usnesení, môže zastaviť výkon usnesenia až do rozhodnutia ministerstva priemyslu, obchodu a živností, ktorému nech sa vec bez odkladu predloží.

Písomnosti kuratória podpisuje predseda kuratória alebo niektorý z jeho námestníkov a riaditeľ alebo jeho úradujúci zástupca.

V ý k o n n ý v ý b o r.

§ 9.

Výkonný výbor skladá sa z predsedu kuratória a jeho námestníkov čo predsedníctva, zástupcu ministerstva priemyslu, obchodu a živností, spoločného zástupcu obchodných a priemyslových komôr a 5 členov volených kuratóriomom z členov kuratória.

Náhradníkmi členov výkonného výboru sú ich náhradníci v kuratóriu. O nich platia ustanovenia § 6, odst. 3. a odst. 5.

Funkcia členov výkonného výboru končí s ich funkciou v kuratóriu.

Výkonnému výboru hlavne náleží dozerat' a pečovať, aby usnesenia kuratória boli prevedené, a napomáhať riaditeľstvu pri správe ústavu. V naliehavých prípadoch, spadajúcich v pôsobnosť kuratória, môže činiť usnesenia na miesto kuratória. Takéto usnesenia predložiť treba kuratóriu v najbližšej schôdzi.

Schôzdu výkonného výboru svoláva predseda alebo úradujúci námestník predsedu dľa potreby.

Platné usnesenie deje sa za prítomnosti aspoň 3 členov, v tom aspoň jedného člena predsedníctva, a to väčšinou hlasov prítomných. Predseda hlasuje spolu a jeho hlas rozhoduje pri rovnosti hlasov.

P o r a d n é s b o r y.

§ 10.

Poradné sbory sú pomocnými orgánmi správy ústavu pri vykonávaní činnosti poradnej v záležitostiach rýdze odborných.

Sriaďujú sa pre význačné výrobné alebo obchodné obory alebo skupiny príbuzných oborov.

Členov poradných sborov menuje ministerstvo obchodu na návrh kuratória.

Členstvo je funkciou čestnou; končí s funkčným obdobím kuratória.

Pôsobnosť ministerstva priemyslu, obchodu a živností.

§ 11.

Ministerstvu priemyslu, obchodu a živností náleží v rámci jeho vlastnej úradnej kompetencie mimo pôsobnosti uvedenej v predchádzajúcich paragrafoch menovite:

a) v dohode so zúčastnenými ministerstvami činiť zásadné rozhodnutia o organizácii ústavu;

b) hospodářiť s úvermi zaradenými pre účele ústavu do štátneho rozpočtu;

c) ustanovovať alebo prideľovať v medziach rozpočtu, systemizovaných miest a platných predpisov personál ústavu;

d) vydávať bližšie inštrukcie pre jednotlivé obory pôsobnosti ústavu,

e) v dohode so zúčastnenými ministerstvami rozhodovať v zásadných otázkách štátnej služby pre zveľaďovanie živností;

f) viesť dozor nad činnosťou ústavu;

g) vysielat' riaditeľa ústavu alebo úradujúceho námestníka na služobné cesty a povolo-ovať mu dovolenú remuneráciu a výpomoc;

h) upravovať cestovné účty riaditeľa a ostatných zamestnancov ústavu;

i) sriaďiť disciplinárnu komisiu a ustanoviť jej príslušnosť v rámci platných predpisov.

Ministerstvo priemyslu, obchodu a živností môže v dohode s ministerstvom vnútra poveriť určitého úradníka alebo určitých úradníkov ústavu obstarávaním agendy spoločenských inštruktorov, bude-li táto inštitúcia zavedená, po prípade týmto cieľom úradníkov ústavu prideliť.

§ 12.

Schválenie ministerstva priemyslu, obchodu a živností vyžadujú menovite:

a) každá zmena tohoto organizačného poriadku;

b) jednací poriadok kuratóriuma;

c) zásadné rozhodnutia v obore pôsobnosti ústavu;

d) prijatie sriadencov na smluvu;

e) úradné cesty personálu, dovolené na zotavenú prevyšujúce normálnu výmeru, remunerácie a výpomoci. Úradné cesty súrne smie povoliť riaditeľ, ktorý je povinen ich dodatočne ospravedlniť;

f) prípadné iné záležitosti, schválenie ktorých si ministerstvo priemyslu, obchodu a živností vyhradí.

Personál.

§ 13.

Na personál ústavu vzťahujú sa predpisy platné pre štátnych zamestnancov.

Pomer úradníkov, obstarávajúcich agendu spoločenstevnych inštruktorov k riaditeľstvu ústavu upraví ministerstvo priemyslu, obchodu a živností v dohode s ministerstvom vnútra.

29.

Vládní nařízení ze dne 8. února 1923

o zřízení fondu pro zaopatření zaměstnanců velkostatků.

Vláda republiky Československé nařizuje podle § 73 zákona ze dne 8. dubna 1920, č. 329 Sb. z. a n. (zákonu náhradového), ve znění novely ze dne 13. července 1922, č. 220 Sb. z. a n.:

1.

Oprávněné osoby k požitkům
z fondu.

§ 1.

Nárok na starobní a invalidní (zaopatřovací) požitky z fondu pro zaopatření zaměstnanců velkostatků mají trvalí zaměstnanci ve smyslu § 1 nařízení vlády ze dne 21. října 1922, č. 305 Sb. z. a n., vyhovují-li dalším podmínkám tohoto nařízení.

§ 2.

Trvalí zaměstnanci ve smyslu § 1 a osoby, které v den zápisu poznámky nebo v den vyhlášky zamýšleného převzetí (§§ 2a a 3a náhrad. zákona), a nebylo-li zamýšlené převzetí poznamenáno nebo vyhlášeno, které v den skutečného převzetí požívají pensí nebo darů z milosti pravidelně poskytovaných, jsou povinni sdělití státnímu pozemkovému úřadu a jeho orgánům ve lhůtě, kterou tento úřad nebo jeho orgánové určí, veškerá data, rozhodná pro zjištění pensijního nároku proti fondu.

Osoby hospodařící na velkém majetku pozemkovém jsou povinny potvrditi svým zaměstnancům (i zaměstnancům bývalým) správnost dat, o nichž dle zásad řádného hospodaření mají míti známost. Žádosti zaměstnancové o toto potvrzení jsou povinny vyhověti do osmi dnů po doručení žádosti.

Osoby hospodařící na velkém majetku pozemkovém jsou povinny sdělití státnímu pozemkovému úřadu a jeho orgánům na vyzvání a ve lhůtě ve vyzvání tom vyznačené data o zaměstnancích (i o bývalých zaměstnancích), o nichž dle zásad řádného hospodaření mají věděti, a dovoliti legitimovaným orgánům státního pozemkového úřadu, aby nahledli do mzdových seznamů a zápisků, kterých je třeba ke zjištění služebního poměru,